

Til Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Hammerfest 21.03.2019

Innspill til scenekunststrategi fra Stellaris DansTeater

Bakgrunn

Stellaris DansTeater (SD) er en profesjonell scenisk virksomhet med base i Hammerfest, med hovedaktivitet i Barentsregionen/Nordområdene. Sammenlignet med frigruppebegrepet er virksomheten i dag den eldste aktive innen dans i Norge, og mest sannsynlig verdens nordligste innen denne kategorien. Gjennom mange års virke har SD bidratt til vekst innen scenisk dans både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, og virksomheten har årlig hatt 2-5 sceniske produksjoner i tillegg til turnevirksomhet. Vi har etablert *DanseFestival Barents* og arbeidet langsiktig for å etablere *Dansearena nord* (tidligere kalt *Nordnorsk landsdelscene for Dans*) i Hammerfest. Undervisningstilbudet er overtatt av Hammerfest kulturskole. Solveig Leinan-Hermo var en av stifterne av *Forum for nordnorske Dansekunstnere*, samt har lagt ned en stor arbeidsinnsats i *Barents DansRåd* siden 2003. SD var også en av forkjemperne for *Arktisk kultursenter* som *Hammerfest kommune* fikk bygd, med to studioer tilrettelagt for dans. Gulvene i både studioer og scener er spesiallagd for dans etter en patent fra SD.

SD ivaretok den totale aktiviteten for egen produksjon, turne og nettverk, festival og kompetansesenter inntil arbeidsmengden ble for stor innen de ressurser vi hadde til rådighet. Det ble derfor viktig å definere ulike roller og ansvarsfordeling.

- Stellaris DansTeater som et produksjon- og turneensemble, et "Barentskompani" med aktivitet hovedsakelig i Nordområdene og annen internasjonal orientering der det ble naturlig i forhold til arbeidsområdene.
- DanseFestival Barents som festival, visningsarena for nasjonale og internasjonale kunstnere/grupper og en møteplass for dansekunstnere i Barentsregionen.
- Dansearena nord som et kompetansesenter, hovedsakelig for nordnorske dansekunstnere i nord.

Med tre enheter på plass i Hammerfest har vi hatt en unik sjanse til å utvikle dansefeltet i nord og relasjoner til det nasjonale og verden forøvrig. Scenekunstfeltet utviklet seg raskt i Norge til tross for at byråkrati og tilskuddsordninger ikke utviklet seg i samme tempo, og følgelig ikke var på plass. Innen de muligheter vi har hatt til rådighet, har vi likevel etablert et innholdsrikt kraftsenter i nord med *Stellaris DansTeater*, *DanseFestival Barents* og *Dansearena nord* som dekker mangfoldet innen scenekunst for videre utvikling og formidling. Dette har tatt 38 år siden SD ble etablert, og det skal ikke legges skjul på at det ikke alltid har vært enkelt.

På bakgrunn av dette vil vi gi noen innspill til scenekunststrategi der stikkord er forutsigbarhet, kompetanse, rollefordeling, nok ressurser og langsiktige bevilgningsordninger. Med gode ordninger kan gjøre hverandre gode og bidra til et helhetlig bilde av scenekunsten både regionalt og nasjonalt.

Vi er bedt om å gi innspill i stikkordsform slik at punktene er ikke dypere begrunnet.

Stikkord: Rollefordeling og fagkompetanse i feltet.

En av problemene for de tre enhetene i Hammerfest har i arbeid med å skaffe nok finansiering, er at vi erfarer at politikere og bevilgingsinstanser ikke greier å skille mellom de ulike arbeidsfeltene og ansvarsområdene innen sceneproduksjon og turne, formidling, festival, nettverk og kompetansesentre. Innen scenekunstfeltet blir en ofte

bedt om å mestre alle administrative og kunstneriske oppgaver samtidig, uansett sjanger og tilhørighet, kunstnerisk profil osv. Skillelinjene mellom arbeidsoppgavene viskes sakte ut. Dette er urovekkende for vår virksomhet når resultatet blir at vi må konkurrerer med de andre enhetene om de samme økonomiske midlene. SD er ikke offentlig eid og har ikke den samme forutsigbarhet som f.eks. *Dansearena nord*. Dermed er det fare for at Hammerfest kan miste sin eneste, faste og profesjonelle scenekunstgruppe. Les: skapende, utøvende, produksjon og formidling. Dette er noe som vi ber om at strategiplan og bevilgende myndigheter tar ansvar for både kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt slik at vi ikke mister den erfaring og kompetanse som er bygd opp over tid og med en gruppe som har et prioritert område med scenekunst i og fra nord.

Hva bidrar til å fremme produksjon og formidling i scenekunstfeltet? Gi eksempler.

Flere faste tilskuddsordninger øremerket kompanier og kunstnere som gir forutsigbarhet til planlegging, aktivitet og formidling.

Har du eksempler på vellykkede prosjekter eller tiltak som har fremmet nye typer samarbeid og økt visning av scenekunst?

- *Stellaris DansTeater* sine *Barentsprosjekt* der vi har samarbeidet med kompanier i Russland, Sverige og Finland, og på tvers av kunsterskap og geografiske grenser.
- *Stellaris DansTeaters UngKoreograf* prosjekt der et 30-tall dansekunstnere har vært ivarettatt for å prøve ut sine kunstneriske ideer. De fleste nyutdannede dansekunstnere har ikke et sted de kan prøve og feile etter endt utdanning. Med å gi rom til nye dansekunstnere har de kunne stake ut en kurs de ønsker å vektlegge videre. Det er derfor gledelig i dag å kunne konstatere at er det kun to personer som ikke lenger er aktive innen scenekunstfeltet.
- *Den kulturelle skolesekken (DKS)* har gitt mange scenekunstnere arbeid og med mulighet til å presentere god scenekunst til barn og unge. DKS kan søke om midler under ordningen *Scenekunstbrukets grunnpriser*. Et problem ved ordningen er at usette forestillinger ikke tas inn i repertoaret - naturlig nok. Dette er vi blitt informert om, men kan i skrivende stund ha blitt endret på. Problemet er når kompanier nordpå ikke har mulighet til å få vist sine forestillinger for *Scenekunstbruket* pga. høye reisekostnader, vil vi heller ikke bli tatt inn i deres ordning som gir tilskudd til arrangører. Følgelig blir produksjoner til kompanier nordfra stående utenfor denne ordningen og dyrere for DKS å kjøpe inn. Ny strategiordning her? Mulighet til reisekostnader dekt for kompani eller representanter for *Scenekunstbruket* og andre lignende aktører?
- *Dansenett Norge* er en velkommen ordning og vil på sikt gi flere muligheter for å få sceniske produksjoner på veien. Dog har flere dansekunstnere stilt spørsmål ved organisering av *Dansenett Norge*. Kritikken har blant annet vært at det er kompetansesentrene som sitter i utvelgingskomiteen, noe som kan føre til inhabilitet da de kjenner best til egne samarbeidsproduksjoner - naturlig nok. Det er ønskelig med et faglig og uavhengig organ.
- *Barentssekretariatet* og *BarentsKult* styrker vår mulighet til kontakt østover mot Russland, og har vært en uunnværlig tilskuddspartner for vår aktivitet.

Hvilke strukturelle utfordringer finnes i dag på scenekunstfeltet? Gi eksempler

Den største utfordringen er for lite forutsigbarhet slik at man løper etter seg selv ved gjennomføring og avvikling av produksjoner. Ved langsiktig planlegging vil produksjonene bli bedre både kunstnerisk og organisatorisk, og det vil være lettere å kunne inngå samarbeidsavtaler og andre gunstige avtaler. Dette er særdeles viktig for turnerende ensembler.

Hvilke tiltak må til for at disse utfordringene kan løses?

Stikkord: forutsigbarhet, kompetanse, rollefordeling, produksjonsrom, tilrettelagte støtteordninger, nok ressurser og langsiktig bevilgningsordninger.

- Flere faste tilskuddsordninger til flere etablerte scenekunstkompanier.
- Bygge på etablerte enheter innen dans i stede for stadig å etablere nye. I dag finnes det svært mange ulike enheter som ikke nødvendigvis har kunnskap om andres virke.
- Institusjonsteatrene, kulturhus m.m. må ha innen sine ordninger rom også for det frie scenekunstfeltet. Slik det er i dag har vi ikke råd til å leie rom, scene og utstyr uten at initiativtaker står igjen med gjeld/underskudd.

- Flere kommunale og fylkeskommunale kulturmidler som profesjonelle scenekunstnere i regionen kan søke, og/eller er øremerket kunstnere. Per i dag er det ikke eksisterende midler i Finnmark der scenekunst kan søke om produksjon og turne eller drift.
- Jobbe for at tilskudd ikke skal fordre store egenandeler og egeninnsats. Egeninnsatsen er ofte lønninger til de skapende innen prosjekter og egenandelene kommer rett ut av kunstnernes «egne lommer». Resultatet er at mange kunstnere gir opp og søker andre jobber.
- Forenkle søknadsprosessen og rapporteringsplikt. Slik det er i dag bruker kunstnere en stor del av sin tid til disse oppgavene som følgelig går utover kunstneriske oppgaver. Kunstnerne har stor ubetalt egeninnsats innen sitt arbeide.

Hvordan ønsker du at scenekunstfeltet skal se ut om 5-10 år? Kort beskrivelse.

Sett fra et nordlig perspektiv:

- Et felt definert av kunstnerne der faglig bakgrunn og erfaring ligger i bunn. Det er viktig at de som skal utføre og ivareta feltet har fagkompetanse. Slik det er nå er det ikke nødvendigvis kunstnerne som utvikler og definerer sitt eget felt.
- Styrke *Stellaris DansTeater* med sitt Barentsperspektiv, og andre etablerte scenekunstgrupper i nord som bl.a. *Samovarteateret* (Kirkenes) og *Haugen Produksjoner* (Tromsø).
- Flere faste stillinger (kan være åremålsstillinger) til kunstnere i scenekunstfeltet.
- Plass til «eldre» dansekunstnere, slik at vi har en kombinasjon mellom etablerte og nyetablerte dansekunstnere. Kunstnerskap, ulik tilnærming til oppgavene og opparbeidet erfaringer må ikke mistes på veien.
- Tiltak med nye støtteordninger for kunstnere i områder med store geografiske avstander blant annet i Nord-Norge.
- Tiltak for kunstnere som ønsker å jobbe i kunstneriske prosjekt med utveksling mellom flere land.
- Produksjonslokaler som gir langvarige løsninger for enkeltkompanier og kunstnere. Dette gir mulighet for fordypning i sitt arbeide. De mange residensene som er opprettet de siste årene gir kun kortvarig opphold.

Vi henviser forøvrig til *Samovarteateret* og *Dansearena nord* sine innspill som tar opp mange av de samme utfordringene vi har innenfor scenekunstfeltet sett fra nord.

Vi imøteser positivt en ny strategiplan med gjennomgang av dagens scenekunstfelt og ønsker *Departementet* lykke til i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

Stellaris DansTeater

Solveig Leinan-Hermo og Marie Hermo Jensen
 solveig@stellaris.no